

Barn som begår brott – särskilt om påföljdsfrågan

Socialchefsdagarna 2020

1

Seminariets innehåll

- Socialtjänstens ansvar
- Samverkan med polisen
- Vad säger barnkonventionen om barn som begår brott?
- Påföljder
- Förslag om slopad straffrabatt

2

Socialtjänstens ansvar

Särskilda uppgifter i arbetet med unga lagöverträdare:

- Skyldighet att tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan verkställighet av sluten ungdomsvård upphört (5 kap. 1 § p. 10 SoL)
- Möjlighet att utse en särskilt kvalificerad kontaktperson för barnet eller den unge (3 kap. 6 b § 2 st SoL)
- Skyldighet att sörja för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas (5 kap. 1 b § SoL)
- Skyldighet att sörja för att medling enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott kan erbjudas när brottet har begåtts av någon som är under 21 år (5 kap. 1 c § SoL)

3

Socialtjänstens ansvar

Socialnämnden har också särskilda uppgifter som framgår av LUL:

- Närvara vid förhör (7, 33 §§ LUL)
- Lämna yttrande till åklagare och polis (11 § LUL)
- Yttra sig till domstol (28-29 §§ LUL)
- Begära en utredning om brott för någon som inte har fyllt femton år (31 § LUL)
- Framställa begäran till åklagare om prövning hos domstol huruvida någon som inte fyllt 15 år har begått ett brott (bevistalan)

4

Socialtjänstens ansvar

- För barn som inte fyllt 15 år och som begår brott vilar hela ansvaret för att vidta åtgärder på socialtjänsten
- För unga mellan 15-20 år delas ansvaret mellan socialtjänst, polis, åklagare och domstol samt i vissa fall kriminalvården

5

Barnkonventionen

Fyra grundläggande principer som är styrande för tolkningen av övriga artiklar och även har en självständig betydelse:

- Förbud mot diskriminering (artikel 2)
- Barnets bästa (artikel 3)
- Barnets rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- Barnets rätt att uttrycka sina åsikter (artikel 12)

6

Barnkonventionen

Två artiklar som särskilt berör unga lagöverträdare:

- Artikel 37 om frihetsberövande och behandling av frihetsberövade barn
- Artikel 40 om barns rättigheter som misstänkt, åtalad eller dömd

7

Barnkonventionen

Artikel 1

I denna konvention avses med barn varje människa under 18 års ålder, om inte barnet blir myndigt tidigare enligt den lag som gäller för barnet.

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

8

Barnkonventionen

Artikel 37

Konventionsstaterna ska säkerställa följande:

- (a) Inget barn får utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Varken dödsstraff eller livstids fängelse utan möjlighet till frigivning får utdömas för brott som begåtts av personer under 18 års ålder,
- (b) Inget barn får olagligt eller godtyckligt berövas sin frihet. Gripande, anhållande, häktning, fängslande eller annat frihetsberövande av ett barn ska ske i enlighet med lag och får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid,

9

Barnkonventionen

Artikel 37

- (c) Varje frihetsberövat barn ska behandlas human och med respekt för människans inneboende värdighet och på ett sätt som beaktar behoven hos personer i dess ålder. Särskilt ska varje frihetsberövat barn hållas åtskilt från vuxna, om det inte bedöms vara till barnets bästa att inte göra detta, och ska, utom i undantagsfall, ha rätt att hålla kontakt med sin familj genom brevväxling och besök,
- (d) Varje frihetsberövat barn ska ha rätt att snarast få tillgång till såväl juridiskt biträde som annat lämpligt stöd, rätt att få lagligheten i sitt frihetsberövande prövad av en domstol eller annan behörig, oberoende och opartisk myndighet samt rätt till ett snabbt beslut i saken.

10

Barnkonventionen

Artikel 40

1. Konventionsstaterna erkänner rätten för varje barn som misstänks eller åtalas för eller befunnits skyldigt att ha begått brott att behandlas på ett sätt som främjar barnets känsla av värdighet och värde, som stärker barnets respekt för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och som tar hänsyn till barnets ålder och det önskvärda i att främja att barnet återanpassas till och tar på sig en konstruktiv roll i samhället.

2. För detta ändamål och med beaktande av tillämpliga bestämmelser i internationella instrument ska konventionsstaterna säkerställa följande:

(a) Inget barn ska misstänkas eller åtalas för eller befinnas skyldigt att ha begått brott på grund av en handling eller underlåtenhet som inte var förbjuden enligt nationell eller internationell rätt vid den tidpunkt då den begicks,

11

Barnkonventionen

Artikel 40

(b) Varje barn som misstänks eller åtalas för att ha begått brott ska ha åtminstone följande garantier:

- (i) att betraktas som oskyldigt till dess att barnets skuld lagligen fastställts,
- (ii) att snarast och direkt underrättas om anklagelserna mot sig och, om lämpligt, genom sina föräldrar eller vårdnadshavare, och att få juridiskt biträde eller annan lämplig hjälp vid förberedelse och framläggande av sitt försvar,
- (iii) att utan dröjsmål få saken avgjord av en behörig, oberoende och opartisk myndighet eller rättsskipande organ i en opartisk förhandling enligt lag och i närvaro av juridiskt eller annat lämpligt biträde och, såvida det inte anses strida mot barnets bästa, särskilt med beaktande av barnets ålder eller situation, barnets föräldrar eller vårdnadshavare.

12

Barnkonventionen

Artikel 40 (b) forts.

(iv) att inte tvingas att avge vittnesmål eller erkänna sig skyldigt; att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot barnet samt att på lika villkor få vittnen inkallade och förhörda för barnets räkning,

(v) att, om barnet anses ha begått brott, få detta beslut och beslut om åtgärder till följd därav omprövade av en högre behörig, oberoende och opartisk myndighet eller rättskipande organ enligt lag,

(vi) att utan kostnad få hjälp av tolk, om barnet inte kan förstå eller tala det språk som används,

(vii) att få sitt privatliv till fullo respekterat under alla stadier i förfarandet.

13

Barnkonventionen

Artikel 40 forts.

3. Konventionsstaterna ska söka främja införandet av lagar och förfaranden samt inrättandet av myndigheter och institutioner som är speciellt anpassade för barn som misstänks eller åtalas för eller befinns skyldiga till att ha begått brott och ska särskilt:

(a) fastställa en lägsta straffbarhetsålder,

(b) vidta åtgärder, då så är lämpligt och önskvärt, för behandling av ärenden som rör barn under denna ålder utanför domstol, under förutsättning att mänskliga rättigheter och rättsligt skydd till fullo respekteras.

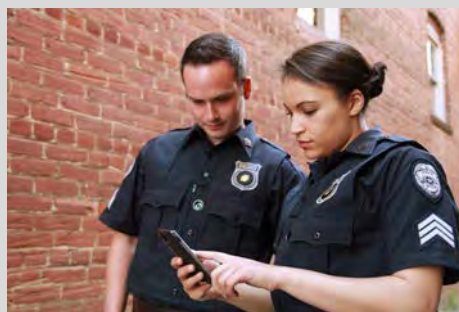
4. Olika åtgärder som t.ex. vård, ledning och föreskrifter om tillsyn, rådgivning, övervakning, familjehemsplacering, utbildnings- och yrkesutbildningsprogram och andra alternativ till anstaltsvård ska finnas tillgängliga för att säkerställa att barn behandlas på ett sätt som är lämpligt för deras välmående och är rimligt både med hänsyn till deras personliga förhållanden och till brottet.

14

Samverkan med polisen

- 3 kap. 5 § SoL
- 5 kap. 1 a § SoL

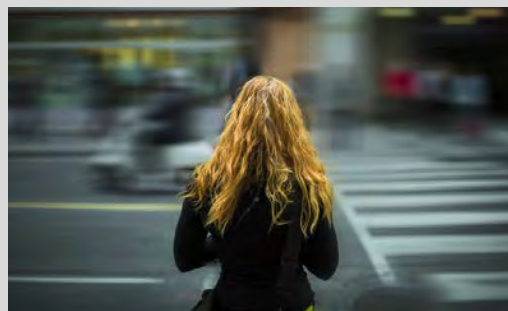

15

Samverkan med polisen

Samverkan i övergripande frågor om unga lagöverträdare

- Enligt 39 § LUL ska kommuner och myndigheter som handlägger ärenden om unga lagöverträdare verka för att lokal samverkan sker regelbundet i övergripande frågor om unga lagöverträdare

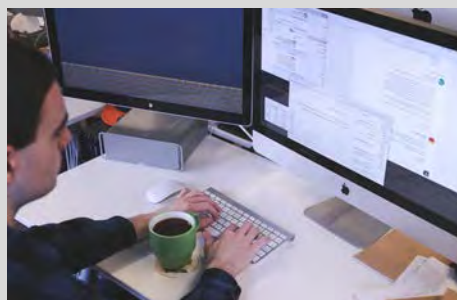
16

Samverkan med polisen

Polisen ska i vissa fall underrätta socialnämnden när ett barn är misstänkt för ett brott (6 § 1 st och 34 § 1 st LUL):

- När ett **barn under 15 år** är misstänkt för ett brott som har fängelse i straffskalan ska socialnämnden omedelbart underrättas. Syftet med detta är bl.a. att socialnämnden ska kunna ta ställning till om det finns skäl för att begära en utredning enligt 31 § LUL
- Socialnämnden ska även omedelbart underrättas när en utredning enligt 31 § LUL har inletts

17

Samverkan med polisen

- Om ett **barn mellan 15 och 17 år** är skäligen misstänkt för ett brott som har fängelse i straffskalan ska socialnämnden genast underrättas. Av underrättelsen ska det framgå om barnet har tillfrågats om han eller hon vill delta i medling och hur denne ställer sig till ett sådant deltagande
- När det gäller alla barn ska även vårdnadshavare, eller annan som svarar för ett barns vård och fostran, samt annan som har en fostrande roll som huvudregel omedelbart underrättas och kallas till förhör

18

Samverkan med polisen

- Det finns inte några generella regler om att socialnämnden ska underrättas eller göras uppmärksam på att någon som har **fyllt 18 år** misstänks för att ha begått ett brott
- Polis och undersökningsledare har dock en skyldighet att underrätta socialnämnden om tid och plats för förhör med **unga under 20 år** när det finns anledning att anta att ett ingripande från socialnämnden kan bli aktuellt

19

Samverkan med polisen

Utredning av brott när den misstänkta är under 15 år (31 § LUL):

- Barn som har begått brott före 15 års ålder kan inte dömas till påföljd eftersom de inte är straffmyndiga. Huvudansvaret för att bedöma behovet av stöd och för att vidta åtgärder vilar på socialtjänsten
- Av detta följer t.ex. att en förundersökning inte får inledas mot en misstänkt under 15 år. Polis och åklagare kan ändå under vissa förutsättningar utreda omständigheterna kring ett brott. Detta görs i en utredning enligt 31 § LUL. En sådan utredning ska ledas av en åklagare eller en anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har förordnat. Denna person kallas undersökningsledare

20

Samverkan med polisen

Enligt presumtionsregeln

- **En utredning om brott ska inledas** när ett barn kan misstänkas för att före 15 års ålder ha begått **ett brott med minst ett års fängelse i straffskalan**, om inte särskilda skäl talar emot det. Detsamma gäller för ett straffbelagt försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott (31 § 1 st LUL)
- Exempel på sådana brott är mord, dråp, grov misshandel, våldtäkt, rån och mordbrand

21

Samverkan med polisen

Efter begäran från socialnämnden

- På begäran av socialnämnden får en utredning om brott även inledas i andra fall för någon som inte har fyllt 15 år om nämnden bedömer att **utredningen kan antas ha betydelse för att avgöra** behovet av socialtjänstens insatser för barnet
- Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om det är fråga om ett brott som innebär att barnet äventyrar sin hälsa eller utveckling eller om brottet kan antas utgöra ett led i en upprepad brottslighet begången av barnet

22

Samverkan med polisen

Utreda medmisstänkta gärningspersoner över 15 år och efterforskning av gods

- En utredning får inledas mot en misstänkt person under 15 år om det behövs för att klarlägga om någon över 15 år har deltagit i brottet (31 § 3 st LUL)
- En utredning kan också inledas för att efterforska gods, det vill säga stöldgods och föremål som använts som hjälpmedel vid brott (31 § 3 st LUL)

23

Bevistalan

- Om en person under 15 år är misstänkt för ett brott kan åklagaren begära att domstolen ska pröva om den misstänkte har begått brottet eller inte
- En sådan prövning kan bara göras om socialnämnden i kommunen, Socialstyrelsen eller vårdnadshavarna för den misstänkte vill det

24

Bevistalan

- Från 15 år är man straffmyndig och kan dömas för de brott man begår. Unga kan under vissa förutsättningar dömas till ungdomsvård, ungdomstjänst eller sluten ungdomsvård. De kan också dömas till t ex böter och villkorlig dom
- Begår man ett brott före 15 års ålder är det socialtjänsten i den kommun man bor i som beslutar om lämpliga åtgärder. Från det att man fyller 15 år till det att man fyller 21 år får man ett lindrigare straff än vuxna. Ju äldre man blir desto mer liknar straffen de som vuxna får

25

Medling

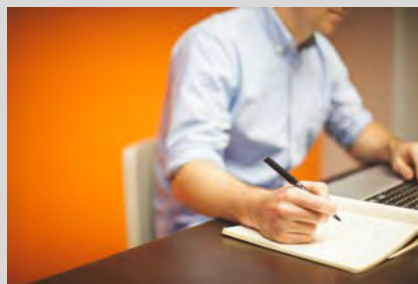
- 5 kap. 1 c § SoL: "Kommunen skall sörja för att medling enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott kan erbjudas när brottet har begåtts av någon som är under 21 år."
- Frivilligt för parterna
- Syftet är att gärningsmannen ska få ökad insikt i brottets konsekvenser och brottsoffret ska få möjlighet att bearbeta sina upplevelser av brottet

26

Straffvarning

- 16-22 §§ LUL
- Om någon har begått ett brott innan han eller hon har fyllt arton år, får åklagaren besluta att underlåta åtal (straffvarning)
- Straffvarning får beslutas om den unge blir föremål för vård eller annan åtgärd enligt SoL eller LVU och det med skäl kan antas att det är lämpligast för den unge
- Straffvarning får också beslutas, om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande

27

Påföljder

- Utgångspunkten enligt dagens straffrättsliga system är att barn och unga som begått brott ska särbehandlas och i första hand bli föremål för insatser inom socialtjänsten. Med unga menas personer under 21 år. Det innebär att dessa personer särbehandlas både vid straffmätning och vid val av påföljd. Det innebär också att de särbehandlas när polis, åklagare och domstol handlägger ärenden som rör unga lagöverträdare
- Straffsystemet för unga lagöverträdare bygger också på principerna om förutsebarhet, proportionalitet och konsekvens

28

Påföljder

- 32 kap. BrB handlar om överlämnande till särskild vård för unga. Där finns bestämmelser om påföljderna ungdomstjänst, ungdomsvård och slutna ungdomsvård
- 5 kap. 1 b § SoL:

“Kommunen ska sörja för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas så snart det kan ske. Verkställigheten ska påbörjas senast två månader efter det att domen vunnit laga kraft, om inte särskilda skäl talar mot det.

Socialnämnden ska bestämma det närmare innehållet i en utdömd ungdomstjänst i en arbetsplan och utse en handledare för den unge. Socialnämnden ska kontrollera att arbetsplanen följs.”
- I 5 kap. 1 d § SoF anges de uppgifter som ska finnas i arbetsplanen

29

Påföljder

- Av 32 kap. 2 § BrB framgår att den som är under 21 år och som begått brott får dömas till ungdomstjänst om påföljden är lämplig med hänsyn till hans eller hennes person och övriga omständigheter
- Den som är mellan 18 och 21 år får dömas till ungdomstjänst endast om det finns särskilda skäl för det
- Den som döms till ungdomstjänst ska utföra oavlönat arbete och delta i annan särskilt anordnad verksamhet i lägst 20 och högst 150 timmar

30

Påföljder

- Enligt 32 kap. 1 § BrB får den som är under 21 år och som begått brott dömas till ungdomsvård om han eller hon har ett särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt SoL eller LVU och sådan vård eller åtgärd kan beredas den unge. Vården och åtgärderna skall syfta till att motverka att den unge utvecklas ogynnsamt

31

Påföljder

- Om den som har dömts till ungdomsvård eller ungdomstjänst i väsentlig grad underlåter att följa en föreskrift vid ungdomsvård eller en dom på ungdomstjänst om att följa ett ungdomskontrakt, får åklagaren eller rätten meddela den unge en varning. (32 kap. 4 § BrB och 30 b § LUL). Åklagaren kan vid misskötsamhet också väcka talan om att ungdomsvård ska ersättas av annan påföljd 32 kap. 4 § BrB
- Socialnämnden ska enligt 12 kap. 8 § SoL underrätta åklagarmyndigheten om det kan antas att det finns förutsättningar för åklagare att besluta om varning. Vidare ska socialnämnden underrätta åklagarmyndigheten om det kan antas att det finns förutsättningar för domstol att meddela varning eller undanröja påföljden enligt 32 kap. 4 § BrB

32

Påföljder

- Ungdomar som är mellan 15 och 18 år när de begår ett allvarligt brott, kan dömas till **sluten ungdomsvård** i stället för till fängelse. Straffet är tidsbestämt och avtjänas på ett sådant särskildt ungdomshem som drivs av Statens institutionsstyrelse och som avses i 12 § LVU, ett sk. §12-hem
- I 32 kap. 5 § BrB stadgas: "Har någon begått brott innan han eller hon fyllt arton år och finner rätten /---/ att påföljden bör bestämmas till fängelse, skall den i stället bestämma påföljden till sluten ungdomsvård under viss tid. Detta gäller dock inte om det, med hänsyn till den tilltalades ålder vid lagföringen eller annan omständighet, finns särskilda skäl däremot. Rätten får bestämma tiden för sluten ungdomsvård till lägst fjorton dagar och högst fyra år."

33

LVU efter sluten ungdomsvård

- Enligt 3 § LVU ska vård beslutas om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende
- Vård skall också beslutas om den som dömts till sluten ungdomsvård vid verkställighetens slut bedöms vara i uppenbart behov av fortsatt vård för att inte löpa sådan risk som avses i första stycket

34

LVU efter slutna ungdomsvård

Kammarrätten i Göteborg 2009-03-13, mål nr 7693-08

- Kammarrätten beslutade om vård enligt LVU i förväg, inför att den slutna ungdomsvården av pojken skulle upphöra
- Pojken, som dömts för grov våldtäkt mot barn, ansågs behöva djupgående terapi och för att kunna slutföra den behövdes längre tid än de åtta månader som den slutna ungdomsvården pågick

35

Ungdomsövervakning – ny påföljd

- 1 jan 2021 införs en ny påföljd för unga lagöverträdare – ungdomsövervakning (32 kap. 3 a § BrB). Den ska tillämpas när ungdomsvård eller ungdomstjänst inte är tillräckligt ingripande med hänsyn till brottets straffvärde och den unges tidigare brottslighet
- Kriminalvården ansvarar för påföljden, som ska vara mellan sex och tolv månader
- Den som är över arton år får dömas till ungdomsövervakning endast om det finns särskilda skäl för det
- Den dömd ska medverka i verkställighetsplanering och följa det som anges i verkställighetsplanen. Bestämmelser om verkställighet finns i lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning

36

Lag (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning

9 § Socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömde ska utse en särskild handläggare för honom eller henne under verkställigheten.

12 § Vid verkställighetsplaneringen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömde och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

13 § Verkställighetsplanen ska vara upprättad senast fyra veckor efter det att domen eller beslutet i den del som avser ungdomsövervakning är verkställbar mot den dömde.

16 § Kriminalvården ska följa upp verkställighetsplanen under verkställigheten. Uppföljningen ska ske minst var åttonde vecka. Vid behov ska verkställighetsplanen ändras.

Vid uppföljningen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömde och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

37

Lag (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning

18 § Under verkställigheten ska den dömde vara förbjuden att vistas utanför bostaden under kvällar och nätter mot lördag, söndag och måndag, från klockan arton på kvällen till klockan sju på morgonen.

Om ett förbud enligt första stycket inte bedöms lämpligt med hänsyn till den dömdes personliga förhållanden eller om en annan inskränkning i rörelsefriheten annars bedöms vara mer ändamålsenlig, får förbudet ersättas med

1. ett förbud att under vissa tider vistas på en särskilt angiven plats eller inom ett särskilt angivet område,
2. ett förbud att under vissa tider lämna ett särskilt angivet område, eller
3. en skyldighet att under vissa tider uppehålla sig på en särskilt angiven plats.

38

Lag (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning

Inskränkningarna i rörelsefriheten enligt andra stycket ska i huvudsak vara lika ingripande som ett förbud enligt första stycket och får inte vara mer ingripande än ett sådant förbud. Om det behövs för att inskränkningarna ska vara tillräckligt ingripande eller om det annars bedöms lämpligt, får flera inskränkningar som anges i andra stycket kombineras.

19 § Kontrollen av att inskränkningarna i rörelsefriheten enligt 18 § följs ska göras med elektroniska hjälpmedel, om det inte finns särskilda skäl mot det.

39

Förslag om slopad straffrabatt

- Utkast till lagrådsremiss. Lagändringar föreslås träda i kraft 1 jan 2022
- Förslagen är en del av regeringens 34-punktsprogram mot gängkriminaliteten
- I utkastet görs bedömningen att samhällets reaktion på allvarliga brott som begås av unga myndiga lagöverträdare är alltför begränsad. Det lämnas därför förslag som innebär att straffrabatten för unga myndiga ska slopas om det för brottet är föreskrivet fängelse i lägst ett år eller mer

40

Förslag om slopad straffrabatt

- Det ska inte heller krävas starkare skäl än för andra myndiga lagöverträdare att döma 18–20-åringar till fängelse, och samma straff ska också kunna dömas ut, t.ex. fängelse på livstid
- Vidare föreslås att de särskilda ungdomspåföljderna i princip ska vara förbehållna personer som inte fyllt 18 år vid tidpunkten för brottet. Den som är över 18 år ska få dömas till någon av ungdomspåföljderna endast om det finns särskilda skäl för det
- I utkastet finns också förslag på att vissa allvarliga brott, t.ex. mord eller våldtäkt mot barn, inte längre ska kunna preskriberas om brottet begåtts av någon som fyllt 18 år

41

Förslag om slopad straffrabatt

S. 13: "Unga lagöverträdare har sedan länge särbehandlats i straffrättsligt hänseende. Detta gäller särskilt åldersgruppen 15–17 år, men också lagöverträdare i åldern 18–20 år. Särbehandlingen görs både vid straffmätningen och när det gäller val av påföljd...se 29 kap. 7 § första stycket brottsbalken. Det kallas ibland för ungdomsreduktion."

"I doktrin och praxis har det utvecklats riktlinjer för hur den bör göras...I princip blir det fråga om allt större straffnedsättning ju yngre lagöverträdaren är. Även om reduktionen inte bör ske helt schematiskt utan också differentieras utifrån t.ex. straffets längd (se NJA 2000 s. 421) tillämpas ofta – som en allmän utgångspunkt i praxis – kvotdelar av straffvärdet enligt en fallande skala utifrån ålder.

42

Förslag om slopad straffrabatt

Enligt den ordningen reduceras straffvärdet för t.ex. en person som var 15 år till 1/5, en 18-åring till 1/2 och en 20-åring till 3/4 av det värde som gällt för en vuxen lagöverträdare. Av 29 kap. 7 § andra stycket brottsbalken följer att ingen får dömas till strängare straff än 14 års fängelse, och följaktligen inte till livstids fängelse, för brott som begåtts före 21 års ålder.”

43

Reflektioner

- Krav från flera riksdagspartier om hårdare tag mot gängrelaterad brottslighet – Danmark som exempel
- Slopad straffrabatt en del av regeringens 34-punktsprogram mot gängrelaterad kriminalitet - ytterligare skärpningar för ungdomar att vänta?
- De unga svenskar som blev dömda till långa fängelsestraff i Danmark
- Rymningen från SIS Råby utanför Lund
- Påföljden kopplad till straffvärdet – hur tänka framöver kring vårdbehov enligt LVU efter avtjänat (längre) straff? Minskade möjligheter till "helhetsvård" pga. ålder?

44

♥ JP SOCIALNET - aktuellt fördjupningsmaterial

- [Ämnesguide om unga lagöverträdare](#). Där hittar du allt material om just detta ämne så som lagar, domar, analyser m.m.
- En annan knivig fråga handlar vad som utgör kommunal hälso- och sjukvård och vilken sekretess som gäller på det området. I tjänsten finns två nya analyser om detta, [läs den första här](#) och [den andra här](#).
- En annan aktuell fråga är såklart hur coronaviruset påverkar kommunernas arbete. Vi har mycket [samlat material om det här](#).

45

♥ JP SOCIALNET - aktuellt fördjupningsmaterial

- Vi har även flera nya analyser på det familjerättsliga området som tar upp två viktiga JO-beslut om hur socialtjänsten verkställer umgänge och om familjerättens utredningar vid uppgifter om våld i familjen, [se första här](#) och [andra här](#).
- Vi har också en analys som behandlar [de nya bestämmelserna om utreseförbud i LVU](#).
- På funktionshinderområdet tipsar vi om vår gedigna [lagkommentar till bestämmelserna om insatserna i LSS](#) samt vår [ämnesguide om bedömningen av rätten till personlig assistans](#).

46

Testa JP SOCIALNET gratis i oktober

- Vill du nå länkarna med fördjupningsmaterial men har inte tillgång till JP Socialnet?

Som deltagare på Socialchefsdagarna 2020 får du möjlighet att testa tjänsten gratis under oktober månad. Mejla adam.sandin@jpinfo.net för att få inloggningsuppgifter.

47

Juridisk rådgivning

Behöver ni vägledning och stöd i sociala frågor?

Vi berättar gärna mer om hur vi kan hjälpa just er.

radgivning@jpinfo.net

48

Tack för att ni lyssnade!

Emma Fall, jurist/JP Rådgivning
emma.fall@jpinfo.net.se

JP Infonet AB
Tel: 08-462 65 60
www.jpinfo.net.se